

La societat, cada vegada més desarticulada

¿Participar jo? No, gràcies

Encara que els partits polítics inflin les dades de militància, tot i que associacions culturals i cíviques mantenen uns nivells més o menys acceptables quant a nombre de socis, tot sembla indicar que la nostra societat fuig de tot el que sigui compromís.

El futbol. Això és l'únic que mou la gent. Ni partits polítics, ni associacions culturals, ni cíviques... Res. Ser soci del Barça, del València, o del Mallorca. Aquesta és l'única militància que els ciutadans dels nostres països practiquen en massa.

Aquesta pot ser una conclusió després d'observar les xifres que donam en els requadres. A més, cal tenir present que les dades han estat donades per les mateixes organitzacions. Això vol dir que hi ha la possibilitat que estiguin inflades. Sobretot en els casos dels partits polítics. Crida molt l'atenció que el PP de Catalunya declari tenir més de 16.000 militants, més del triple d'ERC, encara que els conservadors s'han vist àmpliament superats en les eleccions pels independentistes. Ja estam que una cosa no implica necessàriament l'altra, però no deixa de ser sospitosa aquesta diferència.

Tampoc són palla els 7.000 militants que el PP de Balears diu que té. Si fos cert, resultaria que quasi un 1% de la població absoluta de les Illes milita en el Partit Popular. O els 3.500 del PSIB-PSOE, el que significaria que un 0,5% de la població és socialista de carnet.

Tant a Catalunya, com al País Valencià, com a les Balears no sembla que es donin les circumstàncies socio-polítiques perquè aquestes xifres —i també les dels altres partits— siguin realitat. Segons persones molt relacionades amb els aparells d'alguns partits, "per a tenir una aproximació real al total de militància, caldria abaixar, segons els casos, entre un 30% i un 50% les dades que han donat."

Aquesta impressió queda reforçada amb les manifestacions d'Antoni Tarabini, ex-regidor socialista dels ajuntaments de Calvià i Palma, actual militant de base del PSOE, i, per la seva professió de sociòleg, estudiós i entès en qüestions socio-polítiques: "No existeixen estudis fets

partits és el funcionament intern. "Tenen les estructures internes totalment obsoletes, estan passats, pràcticament no permeten la participació...". Per aquest sociòleg, els partits polítics s'han quedat estancats amb les mateixes estructures que tenien fa 50 anys. Això n'ha provocat el progressiu allunyament de la realitat quotidiana. Els partits van per un costat, i la majoria de la gent per un altre. "A gairebé ningú li és atractiu anar a reunions de partits on, normalment, es parla de coses que no tenen res a veure amb el que interessa a la majoria dels ciutadans. Als partits sembla que només els interessa parlar d'estatuts, de llocs de poder... Els partits funcionen amb uns aparells que tot ho controlen, que dificulten la participació dels militants. Els partits haurien de ser menys estructurats, més oberts, donant més participació als militants".

Els partits polítics van viure una època d'esplendor durant els anys setanta, "quan tot era política", segons Tarabini, però a poc a poc la societat ha anat evolucionant. "Ara hi ha moltes més coses, gustos, aficions, en la vida quotidiana d'una persona, que no fa quinze o vint anys". Els partits no responen al que la gent vol. Potser així

s'explicaria el naixement i impuls de noves formes polítiques de caràcter populista, amb un marcat tret anti-sistema. "Són els moviments tipus Gil y Gil a Espanya, Le Pen a França, lligues regionals a Itàlia... no vol dir que siguin comparables, però sens dubte naixen en una situació compartida de descrèdit dels partits polítics tradicionals".

I mentre els partits tradicionals conti-

El Barça aplega 120.000 socis.

J. MOHERRA

sobre nivells de militància o afiliació, però és acceptat generalment que el nivell és molt baix. Hem de diferenciar, a més, entre el militant o soci de carnet, que paga, i el que participa. Si els primers són pocs, els segons són encara menys".

¿Per què aquest poc amor per la militància?

Les raons poden ser diverses, però, segons Tarabini, el que explica millor aquest desencant de la gent respecte als

On són els militants

PAÍS VALENCIÀ

Població: 3.800.000 habitants

Partits polítics

P. Socialista del P. Valencià-PSOE	40.500 militants
Partit Popular	32.671 militants
Unión Valenciana	12.000 militants
Esquerra Unida del País Valencià	6.000 militants
Unitat del Poble Valencià	1.300 militants

Associacions

Acció Cultural del País Valencià	7.500 socis
València Club de Futbol	30.000 socis

BALEARS

Població: 750.000 habitants

Partits polítics

Partit Popular de Balears	7.000 militants
P. Socialista de les Illes-PSOE	3.500 militants
Federació d'Esquerra Nacionalista	1.500 militants

Associacions

Obra Cultural Balear	2.200 socis
Grup d'Ornitologia Balear	2.500 socis
Reial Club Esportiu Mallorca	9.200 socis

CATALUNYA

Població: 6.000.000 habitants

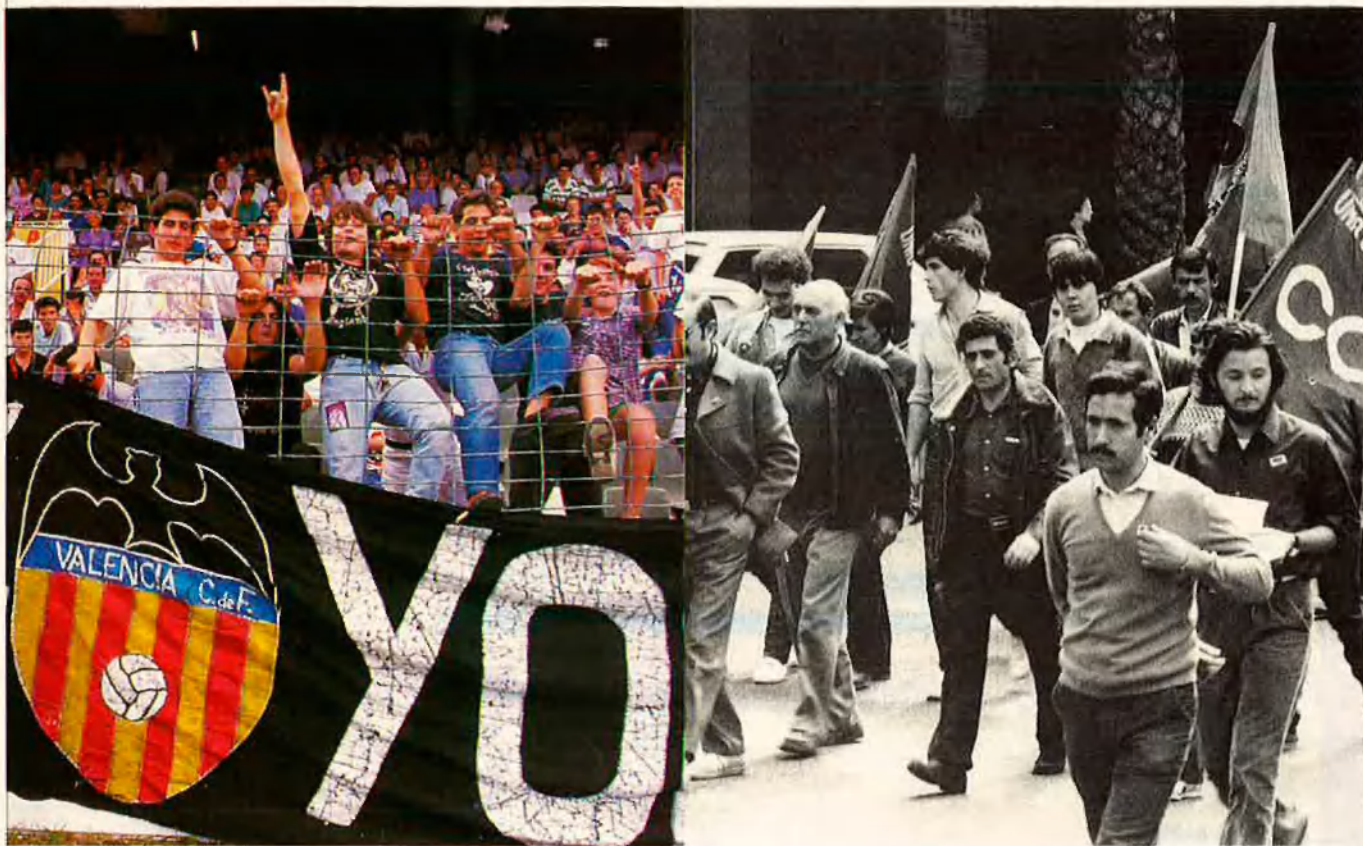
Partits polítics

Convergència Democràtica de Cat.	28.730 militants
Unió Democràtica de Cat.	12.000 militants
Esquerra Republicana de Cat.	5.800 militants
Partit dels Socialistes de Cat.	20.214 militants
Iniciativa per Cat.	8.146 militants
Partit Popular	16.240 militants

Associacions

Òmnium Cultural	18.000 socis
Futbol Club Barcelona	108.000 socis
Defensa del Patrimoni Natural	4.000 socis
Reial Club Esportiu Espanyol	15.500 socis

NOTA: Totes les dades d'afiliació han estat facilitades per cada organització.

Els joves prefereixen el futbol a la política.

HAFA GIL

nuen aferrats a una concepció totalment anacrònica, amb un control total per part dels aparells, "que tenen una concepció patrimonialista del partit".

La solució potser passa per un canvi profund, "per introduir un sistema de llistes obertes, o preferencials encara que siguin del mateix partit, però que la gent hi pugui escollir i no sols acceptar o no una única opció, com passa en la llista tancada".

El fenomen de la baixa militància, segons Tarabini, té correspondència en les eleccions amb l'alt percentatge d'abstenció, "cada vegada la gent passa més de la política".

L'ASSOCIACIONISME

Si la militància viu mals moments, no són millors aquests temps que corren per a l'associacionisme. És clar que se'n salven els clubs de futbol, però es tracta d'una història diferent.

La realitat indica que la gent no està disposada a participar. Igual que ocorre en els partits polítics, la poca quantitat de gent que s'integra en alguna associació és encara infinitament més nombrosa que el grup de gent que hi participa. "Es repeteix el model dels partits polítics, to-

tes les associacions tenen un aparell que és el que controla tota la vida de l'associació i que, normalment, ofega la participació del soci."

El problema, en el fons, és que la societat en què ens ha tocat viure –segons diu Antoni Tarabini– està profundament desarticulada. "És una societat que tendeix molt cap al particularisme; cap a l'individu, a resoldre els problemes particulars i a facilitar la vida individual, sense tenir una educació associativa".

Segons aquesta visió, Espanya es trobaria actualment dins Europa, però sense unes estructures socials i cíviques semblants a les europees. No hi ha tradició. "A Europa sí que hi ha una tradició associativa en tots els aspectes –societat civil, política, sindicats...– però a Espanya no hi ha aquesta tradició. Hem passat d'una societat rural a una societat de serveis, sense passar per la fase industrial. Això ha provocat que ara estem en una situació en què tenim els mateixos problemes que poden tenir les societats europees, però la nostra no és igual, ja que li manca aquesta evolució. S'ha volgut fer l'evolució en els últims quinze anys, però ha estat massa ràpida i s'ha anat cremant etapes, més que evolucionant. Això ha duit a l'existència d'un

sentit tràgic, segons el qual tot està malament, tot és dolent, mentre que en realitat el que passa és que tot és fruit del desig d'equiparar-se a Europa sense haver experimentat l'evolució que Europa ha passat. Però tampoc hem de caure en el pessimisme fàcil. Des de dins tot ho veim malament, però des de fora es veu diferent, molt millor del que ens pensam".

En qualsevol cas, sigui pel motiu que sigui, el que sembla una evidència és que l'únic que mou les multituds a l'hora d'associar-se és el futbol. Pa i circ. Tot el que pugui tenir qualsevol tipus d'aire reivindicatiu no sembla comptar amb el favor dels ciutadans.

El sociòleg Antoni Tarabini és clar: "A la gent no li agrada, majoritàriament, anar amb el carnet a la boca".

Si ni la cultura, ni l'ecologisme, ni la política il·lusiona la ciutadania, ¿quin és el futur? ¿Només l'espectacle? ¿Només els esports i altres manifestacions que no requereixen cap participació?

La resposta no sembla gaire optimista. Cada dia es llegeix menys, es participa menys... en definitiva s'està, com diu Tarabini, deixant tot en mans d'uns pocs.

Miquel Payeras